

QUADERN DE TREBALL

PRIMÀRIA

NOM:

EL SALENCAR DE BARRUERA

CAMP D'APRENTATGE DE LA VALL DE BOI

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Quadern de treball del Camp d'Aprenentatge de la Vall de Boí

Il·lustracions:

Imatge pag. 3. Panell informatiu d'accés al Salencar.

Imatges de fauna i flora:

Llobet, Toni. *Flora i fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici*. 1a ed. Guies il·lustrades de natura. Figueres: BRAU Edicions, 2009.

Svensson, Lars, Killian Mullarnel i Dan Zetterström. *Guía de aves. España, Europa y Región Mediterránea*. 2a ed. Ediciones Omega, 2010.

Barruera, gener de 2015

EL SALENCAR: UN ECOSISTEMA

El Salencar de Barruera és un ecosistema format a partir de la construcció de la presa de Cardet, que inundà una part del fons de la vall. Amb el temps, les aportacions de sediments del riu Noguera de Tor han donat lloc al paisatge actual, on els diferents ambients que hi podem identificar formen un mosaic de colors que amaguen al seu interior una gran varietat d'espècies de fauna i flora.

Encercla amb els colors que et proposem els diferents noms que apareixen a la imatge anterior:

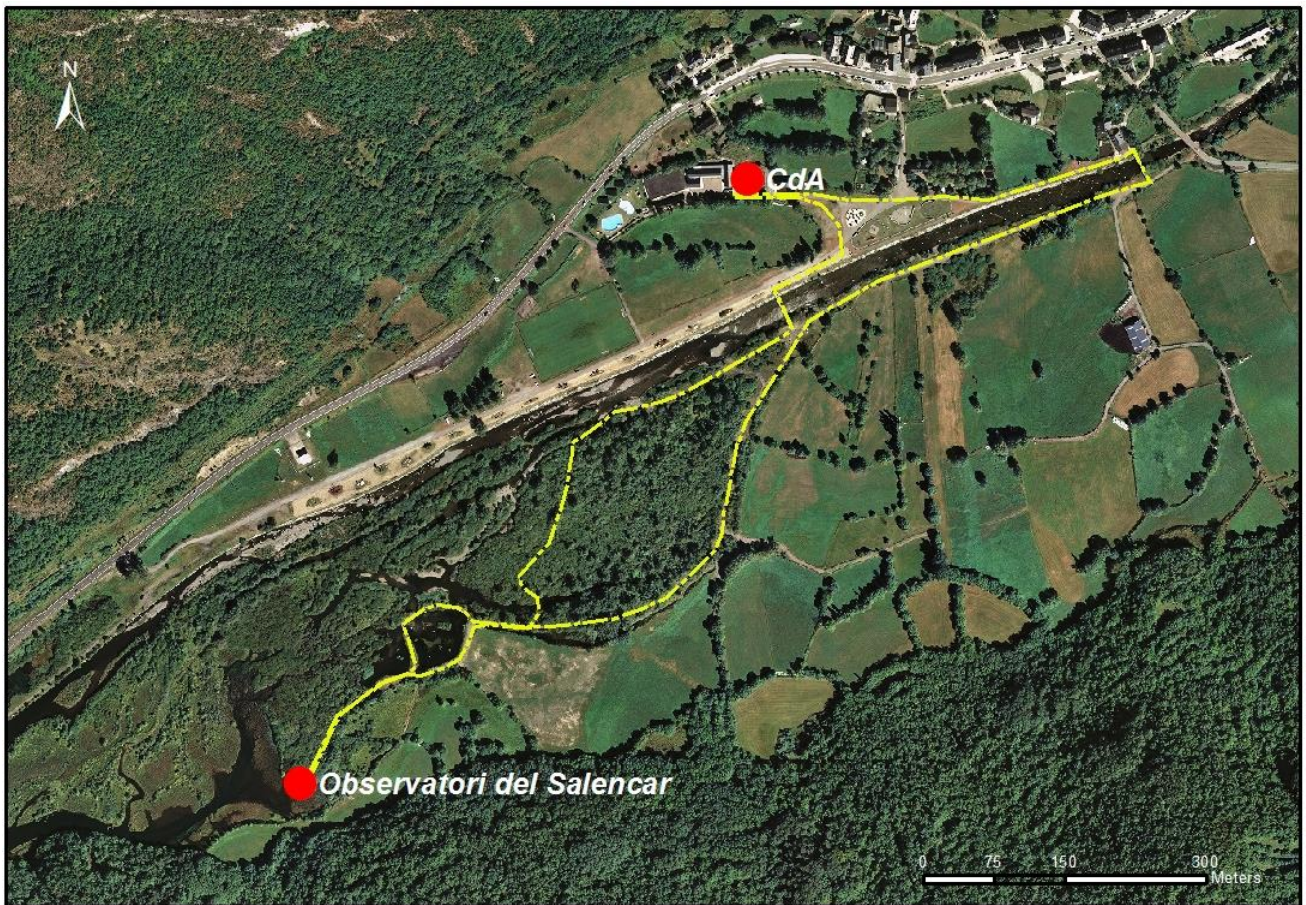
- En roig els pobles.
- En taronja els diferents tipus de bosc. No oblidis el Salencar, un tipus de bosc exclusiu de zones pantanoses.
- En groc el cim més alt que podem trobar als voltants de Barruera.
- En color blau el riu que travessa la Vall de Boí.
- En color verd els arbres i arbusts que hi podem trobar.

Quina és la diferència d'alçada entre el cim més alt que apareix a la imatge i el municipi de Barruera (1.080 m)?

metres

SITUACIÓ DEL SALENCAR DE BARRUERA

Aquesta és una fotografia aèria de l'entorn del Camp d'Aprenentatge i el Salencar de Barruera. Es mostra l'itinerari que hi farem fins l'observatori.

Amb l'aguda d'un regle, digues quina és la **distància** en línia recta des del Camp d'Aprenentatge fins a l'observatori.

metres

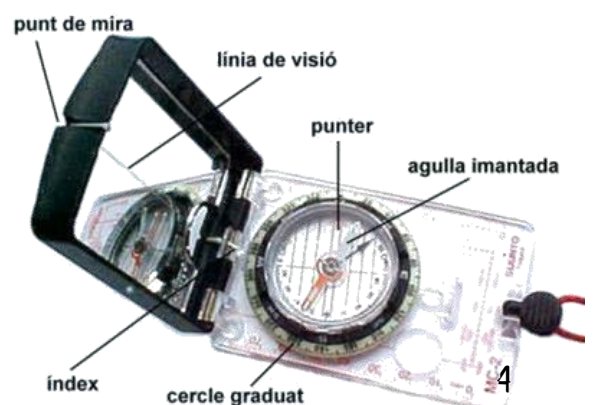
La brúixola

Ens indica on es troba el nord, i ens ajuda a orientar-nos. Consta de diferents parts:

Digues en quin **rumb** es troba l'observatori respecte al Camp d'Aprenentatge.

o

ARBRES I ARBUSTOS

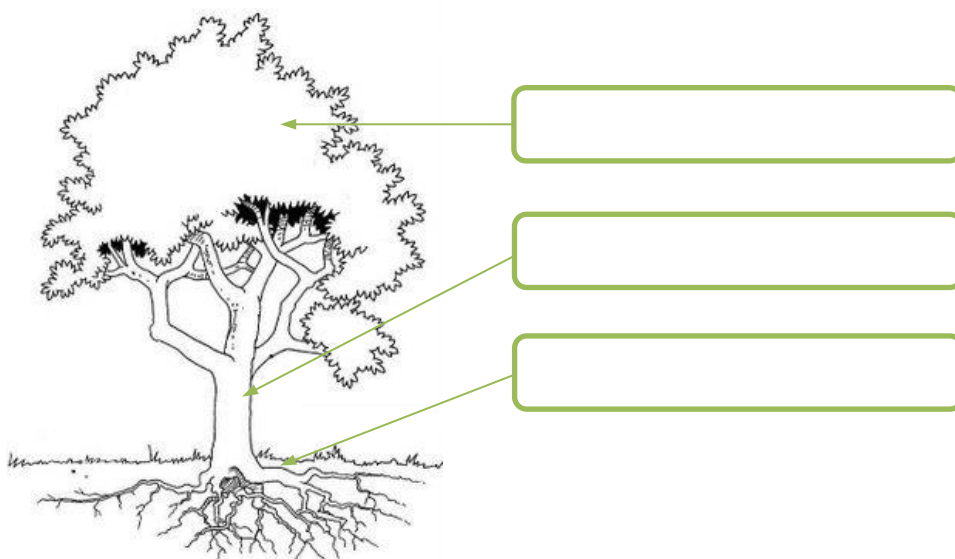
Els arbres són vegetals llenyosos, de més de 5 metres d'alçada, amb un **tronc** únic fins a la creu, a partir d'on es forma la **capçada**.

Els arbustos també són vegetals llenyosos, però tenen una alçada inferior als 5 m i no tenen un tronc principal sinó molts de ramificats a partir de la base.

Tots dos presenten **arrels** que els subjecten al sòl i els permeten absorbir l'aigua i les sals minerals que necessiten per créixer.

Indica el nom de les parts principals d'un arbre, que trobaràs marcades en negreta al text anterior. Pinta'l amb els colors que creguis convenientes.

Segons les definicions donades anteriorment, indica si la definició correspon a un arbre, a un arbust o ambdós:

	Arbre	Arbust
Un únic tronc	☐	☐
Alçada inferior a 5 metres	☐	☐
Molts troncs ramificats des de la base	☐	☐
Alçada superior a 5 metres	☐	☐
Tenen arrels	☐	☐

Emplena els buits amb les paraules següents:

fulles - bruta - arrels - elaborada - oxigen - diòxid de carboni

La planta absorbeix l'aigua i les sals minerals que necessita a través de les _____. Aquests elements constitueixen la saba _____ i és conduïda a través dels vasos conductors fins les _____, on té lloc la fotosíntesi. Aquest procés permet elaborar el seu propi aliment utilitzant la llum del Sol per obtenir energia. L'aliment, anomenat saba _____ és transportat cap a totes les parts de la planta.

En el procés de la fotosíntesi la planta consumeix _____ i desprèn _____.

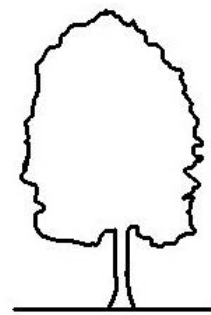
IDENTIFIQUEM UN ARBRE

Forma de la capçada

El conjunt de branques i fulles formen la capçada. Aquesta pot tenir formes diverses, sent les més freqüents: *columnar*, *arrodonida* i *cònica*.

Indica el nom de la forma que presenten les capçades dels arbres següents:

La fulla

És la part de la planta on s'elaboren les substàncies que la faran créixer.

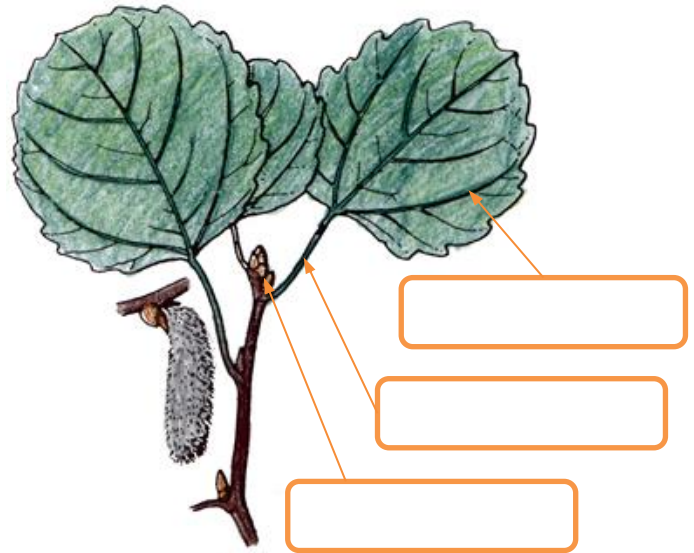

Indica el nom de cada part de la planta segons la definició donada:

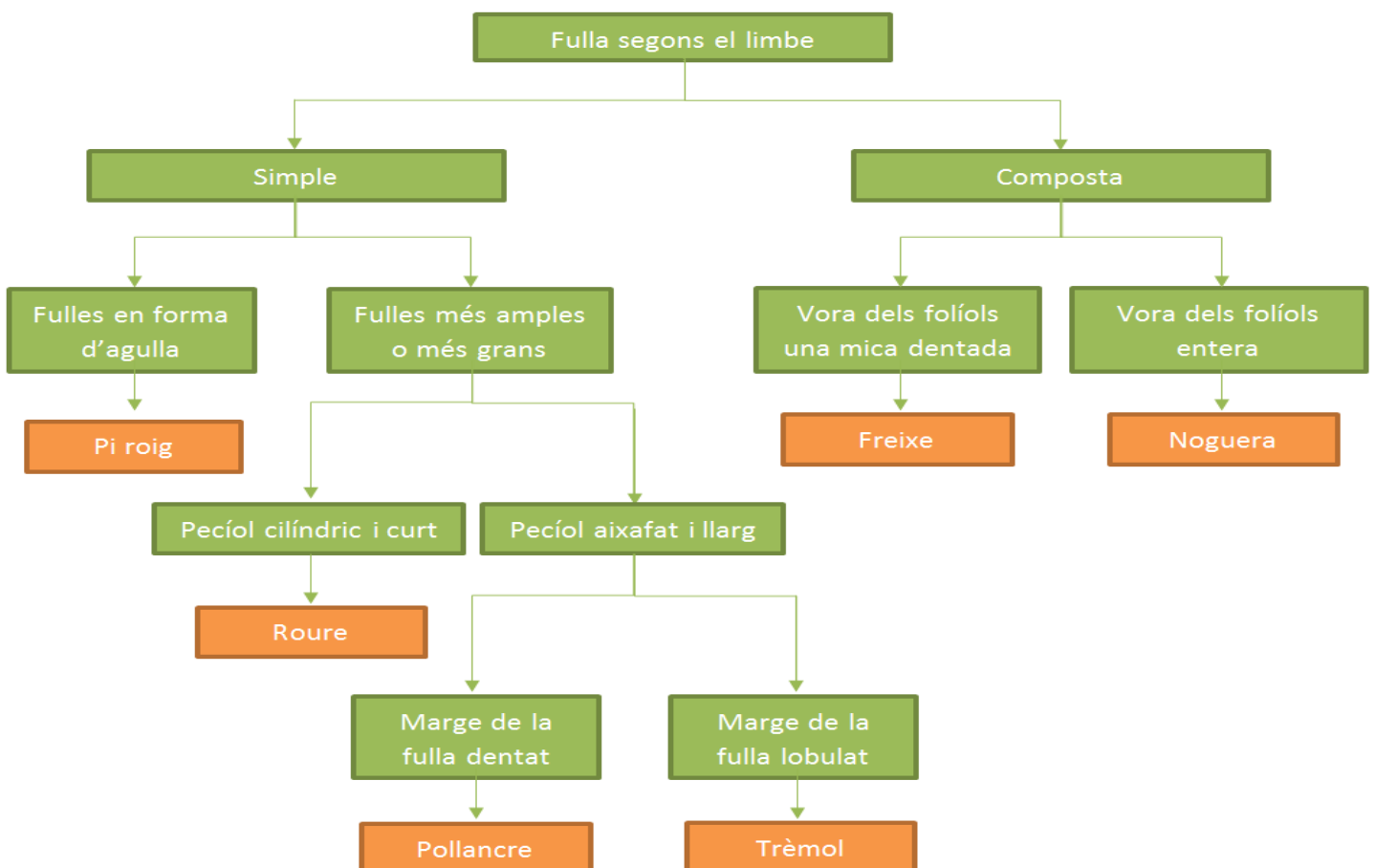
Limbe: és la làmina verda formada per dues cares, l'anvers o cara superior, i el revers o cara inferior. Al revers és on millor s'aprecien els nervis ramificats de la fulla, que li donen fermesa.

Pecíol: és la prolongació o mànec que uneix la fulla amb la branca.

Borró: es troba entre el pecíol i la branca, i és l'encarregat del creixement de la fulla. La posició del borró ens indica on comença la fulla.

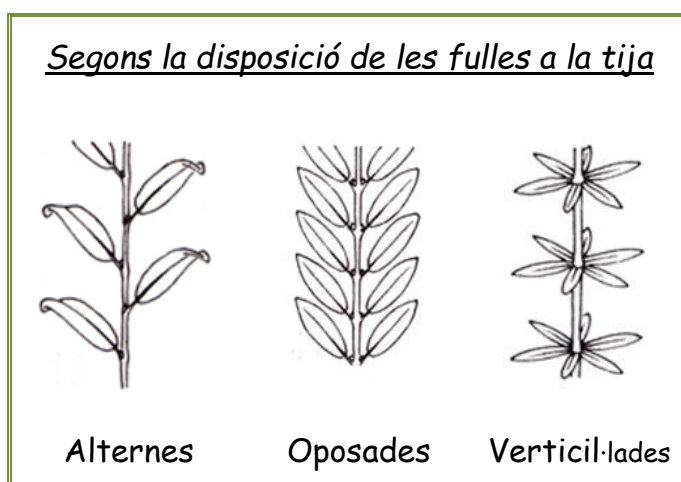
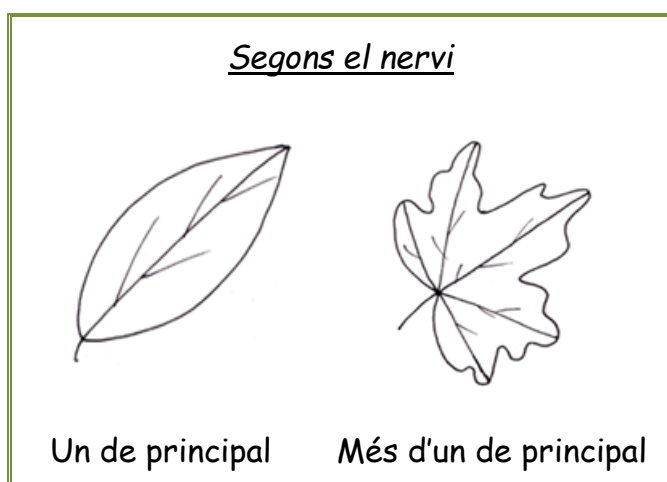
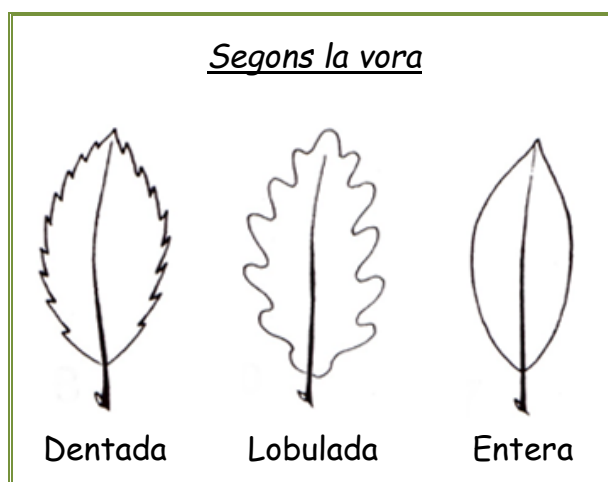
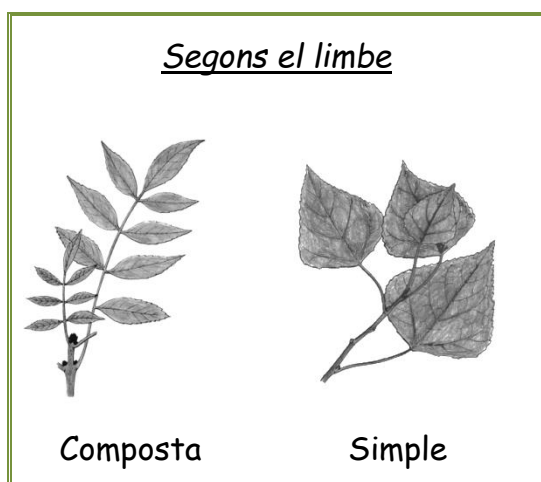
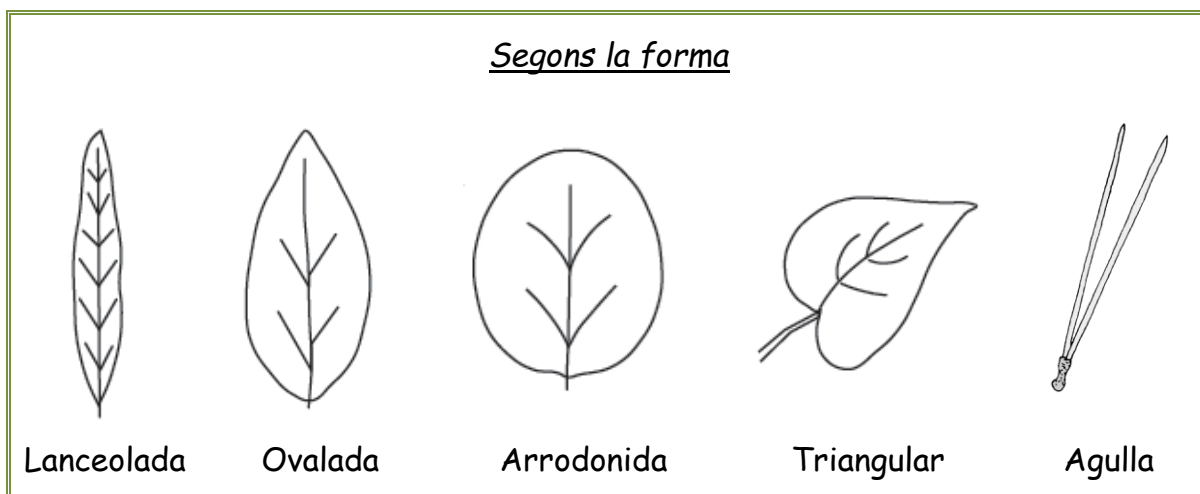

Podem identificar arbres a través de l'estudi de les seves fulles, fent servir una clau dicotòmica:

Classificació de les fulles

Podem classificar les fulles tenint en compte diferents aspectes: la forma, el limbe, el marge, la disposició de les fulles sobre la branca, etc.

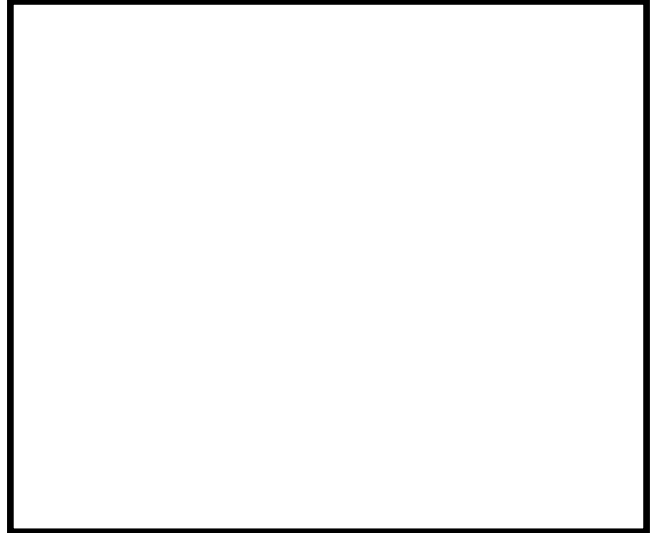

Fes un dibuix de les fulles que et presentem i encercla les caselles correctes per la seva classificació.

Nom:

Nom:

Segons el limbe:

- Simple
- Composta

Segons la vora:

- Dentada
- Lobulada
- Entera

Segons la disposició:

- Alternes
- Oposades
- Verticil·lades

Segons la forma:

- Lanceolada
- Ovalada
- Arrodonida
- Triangular
- Agulla

Segons el nervi:

- Un de principal
- Més d'un

Segons el limbe:

- Simple
- Composta

Segons la vora:

- Dentada
- Lobulada
- Entera

Segons la disposició:

- Alternes
- Oposades
- Verticil·lades

Segons la forma:

- Lanceolada
- Ovalada
- Arrodonida
- Triangular
- Agulla

Segons el nervi:

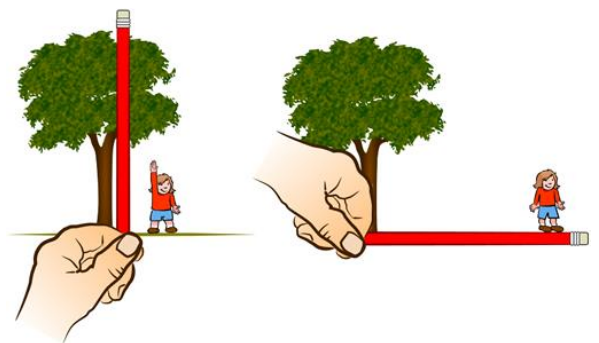
- Un de principal
- Més d'un

Mesurem l'alçada d'un arbre i el perímetre del seu tronc

Aquestes són les mesures bàsiques que utilitzen els treballadors forestals per fer estudis sobre la producció de fusta d'un bosc.

Per mesurar l'alçada ens situarem a una certa distància de l'arbre i farem servir el llapis.

Amb l'ajut de la cinta mètrica mesurarem el perímetre del tronc.

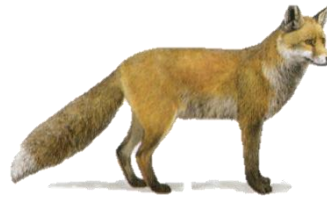
LA FAUNA DEL SALENCAR

Veure la fauna acostuma a ser una tasca complicada donat que els animals, en general, tendeixen a fugir en detectar la presència humana. De vegades l'observació directa dels animals és complicada, per això hem de recórrer a altres mètodes, com l'estudi dels rastres, restes d'alimentació, cants, etc.

Escriu el nom dels animals que es mostren tot seguit:

Mamífers

Ocells

Amfibis i rèptils

Peixos

Conèixer l'hàbitat també ens pot donar moltes pistes sobre la fauna que podem trobar-hi.

L'hàbitat del Salencar

Fes una descripció del Salencar, analitzant els següents aspectes:

Tipus i densitat de vegetació:

(1 = gens), (10 = molt)

Arbres: 1 10

Coníferes: 1 10

Fronzoses: 1 10

Arbusts: 1 10

Herba: 1 10

Presència d'un curs d'aigua a prop?

Sí

No

Presència d'una zona pantanosa a prop?

Sí

No

Presència d'una zona rocallosa a prop?

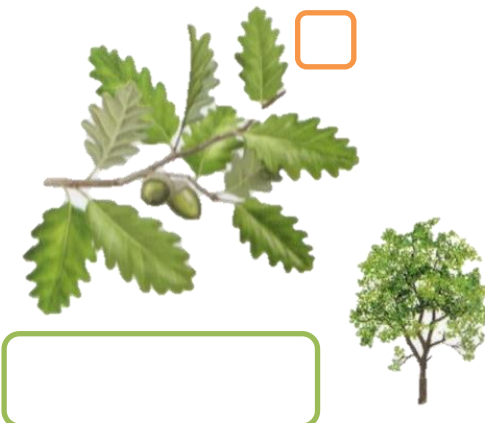
Sí

No

Identifica els principals arbres i arbusts que trobem al Salencar. Posa el nom i marca amb una X els que s'hi troben:

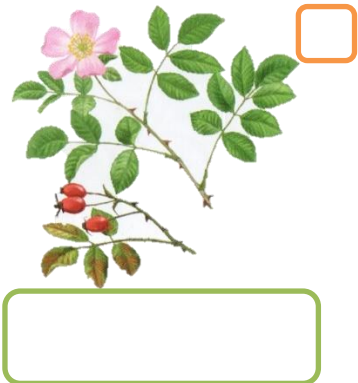

Cants i sons

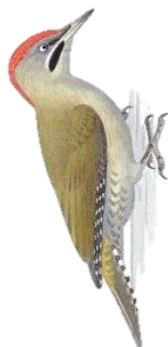
Podem identificar els ocells a través del seu cant.

Escolta els cants que et proposem i relaciona'ls amb els ocells proposats:

Cant nº

Cant nº

Cant nº

Petjades

Els rastres dels animals salvatges es fan presents a la neu i al fang. Sobre tot els mamífers els podem identificar a partir de les seves petjades.

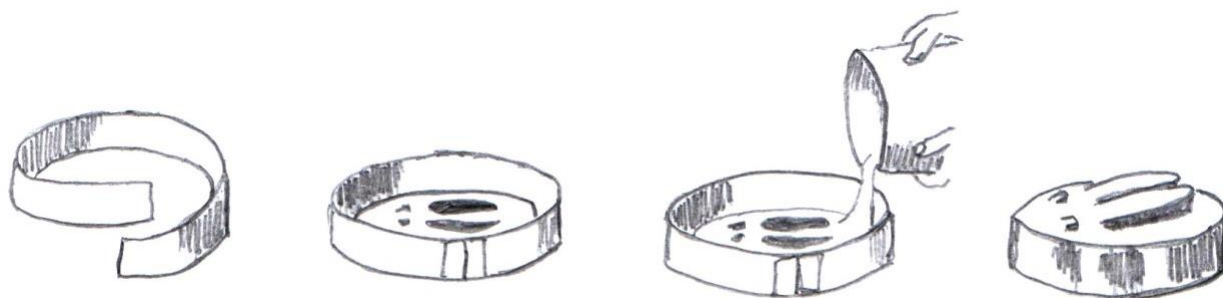
Per diferenciar-les podem utilitzar guies d'identificació, com l'APP del Camp d'Aprenentatge de la Vall de Boí.

Fixa't en els diferents tipus de petjades d'alguns animals que podem trobar al Salencar. Posa el nom de cadascun d'aquests:

Per guardar les petjades que trobem farem un motlle. Necessitarem guix, aigua, full de paper d'uns 30 cm de llarg i 5 cm d'alt, grapadora i espàtula.

Restes d'alimentació

Haurem d'estar ben a l'aguait per tal de trobar indicis de la presència de certes espècies animals, especialment aquelles d'hàbits nocturns. Si ens fixem, serà fàcil trobar restes d'alimentació característiques: egagròpiles de les aus rapinyaires, pinyes menjades per ratolins o esquirols, etc.

Excrements

Analitzant els excrements podem identificar els diferents tipus de mamífers que habiten. Ens haurem de fixar en les seves dimensions, el lloc on estan situades, el tipus de menjar que ha ingerit, etc.

Nius i llodrigueres

Encara que sembli que tots els ocells facin el niu de forma semblat, hi ha moltes diferències de dimensions, forma, materials utilitzats i lloc on es situen, en funció de quina espècie es tracta.

Trampeig fotogràfic

Es tracta de fotografiar la fauna en el seu entorn natural, utilitzant càmeres especials que són capaces d'efectuar la foto quan detectin la presència d'un animal.

ELS ORGANISMES DEL SÒL

En el sòl podem trobar organismes o parts d'organismes de molts tipus. Així, podem trobar les arrels de les plantes, que permeten subjectar-se al terra i absorbir l'aigua i sals minerals per nodrir-se. També podem trobar organismes que passen tota la seva vida en aquest hàbitat, com és el cas dels talps, cucs de terra, etc., o d'altres que només passen una part de la seva vida, cas de les larves d'alguns insectes. També n'hi trobem alguns com l'erició o la musaranya que, tot i no viure-hi, depenen molt per la seva alimentació i refugi.

Recolliu mostres dels organismes que viuen al sòl amb ajut de les pinces. Els trobareu entre l'herba, sota les pedres, sota la fullaraca, etc. Guardeu-los als pots de plàstic juntament amb una mica de fullaraca humida.

Hi ha organismes molt petits que difícilment es veuen a ull nu. Per això, delimitau un quadre de sòl de 20 cm de costat aproximadament i recolliu amb la paleta tot el material que hi hagi: tota la fullaraca i tot el sòl en el qual es puguin identificar restes orgàniques. Guardeu-lo al recipient de plàstic per poder-lo estudiar al laboratori.

ANIMALS I PLANTES OBSERVATS O DETECTATS

Com a resum, indica el nom dels animals observats o detectats i de les plantes identificades al Salencar.

Mamífers	Ocells	Amfibis i rèptils

Arbres	Arbusts	Invertebrats

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació